

КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИСПИТ ЗА СТИЦАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ЗВАЊА
СЕРТИФИКОВАНИ РАЧУНОВОЂА
(ИСПИТНИ ТЕРМИН: НОВЕМБАР 2019. ГОДИНЕ)

ПРЕДМЕТ 6:
ПРИМЈЕНА УПРАВЉАЧКОГ РАЧУНОВОДСТВА

I – ТЕСТ ПИТАЊА

1. Савремени менаџери код доношења одлука фокусирају се:
  - a) само на интерне информације,
  - b) на екстерне и интерне информације
  - c) купце,
  - d) на кључне факторе успјеха.

2. Варијабилни обрачун трошкова залиха разликује се од апсорпционог обрачуна за износ:
  - a) директних фиксних трошкова,
  - b) директних варијабилних трошкова,
  - c) индиректних фиксних трошкова,
  - d) индиректних варијабилних трошкова.

3. Претпоставке С-V-P анализе:
  - a) укупни трошкови су разврстани на директне и индиректне,
  - b) однос укупних прихода и трошкова је линеаран,
  - c) укупни трошкови су разврстани на варијабилне и фиксне,
  - d) промјене у нивоу прихода и трошкова појављују се због произведених (продатих) јединица производа (услуга).

4. Главни (мастер) буџет је:
  - a) буџет који експлицитно укључује непрекидно побољшање током буџетског периода,
  - b) свеобухватан израз менаџерових оперативних планова за будући период (3 мјесеца),
  - c) свеобухватни израз менаџерових финансијских планова за будући период (3 мјесеца),
  - d) свеобухватни израз менаџерових оперативних и финансијских планова за будући период (1 година),

5. За формулисање флексибилног буџета потребни су подаци о:
  - a) планираној продајној цијени по јединици аутпута,
  - b) планираним варијабилним трошковима по јединици аутпута,
  - c) планираним фиксним трошковима,
  - d) планираној количини аутпута.

6. Узрок неповољног одступања у ефикасности директног производног рада у односу на флексибилни буџет могу бити:
- a) стандарди утврђени без пажљиве анализе услова рада и вјештине радника,
  - b) ангажовање недовољно обучених радника,
  - c) недовољно одржавање машина,
  - d) ништа од наведеног.
7. Износ одступања у потрошњи фиксних индиректних трошкова:
- a) не постоји,
  - b) добије се тако што се утврди разлика између производа (стварне стопе за алокацију фиксних индиректних трошкова и стварног утрошка базе за алокацију) и (производа планске стопе за алокацију фиксних индиректних трошкова и планског утрошка базе за алокацију),
  - c) добије се тако што се утврди разлика између производа (стварне стопе за алокацију фиксних индиректних трошкова и стварног утрошка базе за алокацију) и производа (планске стопе за алокацију фиксних индиректних трошкова и планског утрошка базе за алокацију дозвољеног за стварни аутпут),
  - d) добије се тако што се утврди разлика између производа (стварне стопе за алокацију варијабилних индиректних трошкова и стварног утрошка базе за алокацију) и производа (планске стопе за алокацију фиксних индиректних трошкова и стварног утрошка базе за алокацију).
8. Планирани производни трошкови по јединици најмањи су у случају:
- a) буџетског капацитета,
  - b) теоријског капацитета,
  - c) нормалног капацитета,
  - d) практичног капацитета.
9. У алтернативном пословном одлучивању које се односи на реорганизацију пословног процеса смањењем броја радника на руковању материјалом, релевантан трошак је:
- a) трошак директног материјала,
  - b) трошак директног рада,
  - c) трошак маркетинга,
  - d) трошак реорганизације.
10. За краткорочне одлуке о цијенама:
- a) фиксни трошкови су релевантни,
  - b) фиксни трошкови су ирелевантни,
  - c) од утицаја је кретање понуде и тражње,
  - d) није значајно ништа од наведеног.

11. Постројење АБЦ је заједнички подухват ВВ и Шкоде. Оно саставља двије врсте аутомобила (Голф и Фабиа). Посебне линије за састављање користе се за сваку врсту аутомобила. Заокружите ставке трошка које су директни трошкови у односу на то да ли се вежу за поједину врсту састављеног аутомобила (Голф или Фабиа) и варијабилни трошкови у односу на то како се укупни трошкови постројења мијењају ако се број састављених возила мијења:

- a) трошкови транспорта мотора за Голфове
- b) трошкови електричне енергије за АБЦ постројење (један рачун покрива комплетно постројење)
- c) плате тренутно запосленим радницима на линији састављања Фабие у периодима највишег обима производње (плаћени по сату)
- d) годишњи трошак за полису осигурања за АБЦ постројење

12. Препознајте која од наведених тврдњи представља претпоставку за кориштење СVP анализе (Cost-Volume-Profit):

- a) понашање укупних трошкова и прихода је нелинеарно у односу на број јединица за релевантни опсег
- b) продајна цијена, јединични варијабилни трошкови и фиксни трошкови су познати и остају непромијењени
- c) анализа покрива или појединачни производ или претпоставља да је производни микс непромијењен
- d) у обрачун се укључује вријеме и вриједност новца

13. Предузеће производи цекере уз фиксне трошкове 1.000 КМ. Варијабилни трошкови по јединици су 1 КМ, а продајна цијена је 5 КМ. Колико предузеће треба произвести и продати цекера да би остварило добит од 3.000 КМ:

- a) 500
- b) 1.000
- c) 2.000
- d) 4.000

14. Која од наведених метода не може послужити за израчунавање тачке покрића:

- a) метода једначине
- b) метода инжењеринга
- c) метода граничне добити
- d) графичка метода

15. Буџетска индоленција подразумијева праксу:

- a) потцјењивања буџетских прихода да би се буџетски циљеви лакше постигли
- b) прецјењивања буџетских трошкова да би се буџетски циљеви лакше постигли
- c) прецјењивања буџетских прихода да би се буџетски циљеви лакше постигли
- d) потцјењивања буџетских трошкова да би се буџетски циљеви лакше постигли

16. У пракси је тешко контролисати трошкове из сљедећих разлога:

- a) у довољно дугом року сви трошкови постају неконтролабилни
- b) мало је трошкова који су под потпуном контролом менаџера
- c) у довољно дугом року сви трошкови ће доћи под нечију контролу
- d) мало је трошкова који нису под потпуном контролом менаџера

17. Пронађи тачан редослијед:

- a) Стратегија – Планирање – Буџет
- b) Планирање – Буџет – Стратегија
- c) Буџет – Планирање – Стратегија
- d) Планирање – Стратегија - Буџет

18. Пронађи исправну(е) тврдњу(е):

- a) Флексибилни буџет се базира на прерачунавању свих буџетираних елемената на принципу сталног унапређења пословања.
- b) Центар одговорности је систем који исказује планове (кроз буџет) и акције (кроз стварне резултате).
- c) Рачуноводство одговорности је дио, сегмент или подјединица једне организације чији је менаџер задужен за специфичан сет активности.
- d) Координација је уравнотежење свих фактора производње или услуга, као и свих организационих дијелова неке компаније.

19. Анализа три варијансе код одступања укупних индиректних трошкова садржи сљедеће варијансе:

- a) варијансу цијена
- b) варијансу обима продаје
- c) варијансу потрошње
- d) варијансу ефикасности

20. Мјерење успјешности пословања треба да се темељи на:

- a) искључиво финансијским показатељима
- b) искључиво нефинансијским показатељима
- c) комбинацији финансијских и нефинансијских показатеља
- d) искључиво на извјештајима о финансијском положају и финансијској успјешности

II ЗАДАЦИ

Задатак број 1.

За мај 2015. године буџетом је предвиђена набавка и потрошња 60.000 килограма директног материјала по цијени од 1,80 н.ј. по килограму. Стварна набавка и употреба за тај мјесец је била 63.000 килограма по цијени од 1,85 н.ј. по килограму. Буџетом је предвиђена производња од 30.000 комада готових производа, а произведено је 31.000 комада.

I Износ и карактер одступања од вриједности у флексибилном буџету за трошкове директног материјала износи:

- a) 4.630 н.ј. (П)
- b) 4.950 н.ј. (Н)
- c) 4.290 н.ј. (П)
- d) 4.890 н.ј. (Н)

Тачан одговор је: b).

(Овај дио задатка вредновати са 6 бодова)

II Износ и карактер одступања у ефикасности коришћења директног материјала је:

- a) 5.850 н.ј. (Н)
- b) 6.410 н.ј. (П)
- c) 4.240 н.ј. (П)
- d) 1.800 н.ј. (Н)

Тачан одговор је: d).

(Овај дио задатка вредновати са 9 бодова)

III Износ и карактер одступања у цијенама директног материјала је:

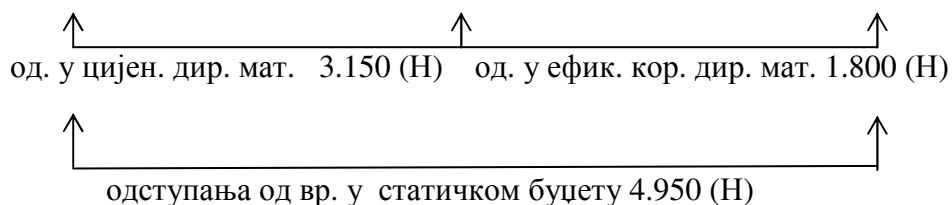
- a) 1.220 н.ј. (Н)
- b) 3.150 н.ј. (Н)
- c) 1.220 н.ј. (П)
- d) 1.520 н.ј. (Н)

Тачан одговор је: b).

(Овај дио задатка вредновати са 9 бодова)

Потврда:

стварни трошкови (стварни инпут x стварна цијена)	(стварни инпут x буџетска цијена)	флексибилан буџет (буџетски инпут дозвољен за стварни аутпут x буџетска цијена)
63.000 кг x 1,85 н.ј./кг = = 116.550 н.ј.	63.000 кг x 1,80 н.ј./кг = = 113.400 н.ј.	(60.000 кг / 30.000 ком) x 31.000 ком x 1,80 н.ј./кг = 2 кг/ком x 31.000 ком x 1,80 н.ј./кг = 111.600 н.ј.

IV Позитивно одступање у ефикасности коришћеног директног материјала је:

- узроковано мањим стварним утрошком директног материјала у односу на допуштени утрошак директног материјала
- посљедица већег позитивног одступања у цијенама утрошеног материјала у односу на негативно одступање у ефикасности коришћења утрошеног материјала
- узроковано већим стварним утрошком директног материјала у односу на допуштени утрошак директног материјала
- узроковано мањим стварним утрошком директног материјала у односу на плански утрошак директног материјала

Тачан одговор је а).

(Овај дио задатка вредновати са 6 бодова)

Задатак број 2.

Робна кућа има три одјела ("А", "Б" и "Ц"). Књиговодствени подаци за робну кућу и одјеле су:

ПОДАЦИ	ОДЈЕЛ "А"	ОДЈЕЛ "Б"	ОДЈЕЛ "Ц"	УКУПНО
Продаја	1.000.000	800.000	100.000	1.900.000
Варијабилни трошкови	800.000	560.000	60.000	1.420.000
Маржа покрића	200.000	240.000	40.000	480.000
Фиксни трошкови – релативни	150.000	100.000	15.000	265.000
Фиксни трошкови – апсолутни	60.000	100.000	20.000	180.000
Фиксни трошкови – укупни	210.000	200.000	35.000	445.000
Добит	-10.000	40.000	5.000	35.000

Напомена: Бољи израз за "фиксни трошкови – релативни" је фиксни трошкови који се могу избјећи (на примјер, плата пословође је фиксни трошак, али ако се затвори одјел, плата пословође више неће оптерећивати фиксне трошкове), а за израз "фиксни трошкови – апсолутни" је фиксни трошкови који се не могу избјећи (на примјер плата стражара ће остати као трошак робне куће без обзира да ли затворимо одјел "А" или не).

Од Вас се тражи да на основи одговарајућих израчуна (калкулација) утврдите:

- Да ли је у интересу робне куће да затвори одјел "А" који стално производи губитке?
- Ако претпоставимо да је одјел "Б" преузео пословни простор одјела "А" и да је то довело до повећања продаје у одјелу "Б" за 500.000 КМ, али и довело до повећања фиксних трошкова – релативних за 70.000 КМ, да ли се исплати затворити одјел "А"?

РЈЕШЕЊЕ:

а) Калкулација за робну кућу ако се затвори одјел "А":

ПОДАЦИ	Прије затварања	Ефекат затварања	Послије затварања
Продаја	1.900.000	1.000.000	900.000
Варијабилни трошкови	1.420.000	800.000	620.000
Маржа покрића	480.000	200.000	290.000
Фиксни трошкови - релативни	265.000	150.000	115.000
Фиксни трошкови - апсолутни	180.000	0	180.000
Фиксни трошкови - укупни	445.000	150.000	295.000
Добит	35.000	-50.000	-15.000

Можемо закључити да се не исплати затворити одјел "А", због тога што одјел "А" ипак доприноси покрићу фиксних трошкова робне куће. Затварањем одјела "А" преостали одјели требају да покрију све фиксне трошкове, што умањује cjелокупан финансијски резултат робне куће. Све док је маржа покрића већа од фиксних трошкова који се могу избјећи погона "А" не исплати се затварати погон "А", јер он ипак доприноси покрићу фиксних трошкова који се не могу избјећи.

б) Калкулација за робну кућу ако се затвори одјел "А", а одјел "Б" преузме простор одјела "А" је:

ПОДАЦИ	Прије затварања	Ефекти		Послије затварања
		затварања одјела "А"	проширењ а одјела "Б"	
Продаја	1.900.000	1.000.000	500.000	1.400.000
Варијабилни трошкови	1.420.000	800.000	350.000	970.000
Маржа покрића	480.000	200.000	150.000	430.000
Фиксни трошкови - релативни	265.000	150.000	70.000	185.000
Фиксни трошкови - апсолутни	180.000	0	0	180.000
Фиксни трошкови - укупни	445.000	150.000	70.000	365.000
Добит	35.000	50.000	80.000	65.000

Можемо закључити да се исплати затворити одјел "А" ако одјел "Б" преузме простор одјела "А" јер ће се у том случају финансијски резултат робне куће повећати са 35.000 КМ на 65.000 КМ.